

Transportstyrelsens föreskrifter om förarprov, utökad behörighet B; (konsoliderad elektronisk utgåva)

TSFS 2012:44

Konsoliderad elektronisk
utgåva

beslutade den 24 maj 2012. Ändringar införda t.o.m. TSFS 2024:23.

VÄGTRAFIK

Den konsoliderade elektroniska utgåvan kan innehålla fel. Observera därför att det alltid är den tryckta utgåvan som gäller.

Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter gäller förarprov som avläggs för körkort med utökad behörighet B.

2 § Förarprovet ska säkerställa att sökanden har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som krävs för att köra de slag av fordon som provet avser. Därför ska utbildningsmålen i tillämpliga delar i de kursplaner för behörighet B och behörighet BE som fastställts av Transportstyrelsen ligga till grund för innehållet i och bedömningen av provet.

Körprov för den som har körkort med behörighet B

Krav på fordon

3 § Körprovet ska genomföras med en lämplig personbil eller lätt lastbil med en tjänstevikt av lägst 1 000 kg och en totalvikt av högst 3 500 kg samt ett släpfordon med totalvikt över 750 kg.

Bilen ska kunna köras med en hastighet av minst 100 km/tim, vara utrustad med huvudstöd för framsätena och ha godkända bilbälten av trepunktstyp i framsätena. (TSFS 2013:58)

4 § Sökanden ska själv tillhandahålla en sådan fordonskombination som anges i 3 §. (TSFS 2013:58)

5 § Släpfordonet ska vara lastat till minst halva maximilasten.

Släpfordonets lastutrymme ska ha formen av en sluten lådkonstruktion som är minst lika hög och bred som dragfordonet. Den kan dock tillåtas vara något smalare än dragfordonet, om sikten bakåt bara är möjlig när dragfordonets sidobackspeglar används.

Lasten ska vara förankringsbar och av stycke gods karaktär.

6 § Fordonskombinationen ska ha en sammanlagd totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 4 250 kg.

7 § Samma fordonskombination ska användas under hela provet.

Genomförande av körprov

8 § Den sökande ska kunna kontrollera att vissa för trafiksäkerheten viktiga funktioner i fordonskombinationen motsvarar fastställda krav och att de fungerar tillfredsställande.

Den sökande ska kunna uppvisa den rutinmässiga färdighet i manövrering som krävs för att köra fordonskombinationen på ett trafiksäkert och miljövänligt sätt. Den sökande ska kunna uppfatta och hantera risker som uppstår under körningen. Han eller hon ska även visa gott omdöme i samspelet med andra trafikanter och i olika trafiksituationer.

9 § Provet ska inledas med att sökanden genomför en säkerhetskontroll. Dragfordon och släpfordon ska när provet inleds stå sida vid sida, dvs. inte i ett led. I anslutning till säkerhetskontrollen ska förarprovaren kontrollera att sökanden kan koppla släpfordonet till dragfordonet. Provet ska avslutas med kontroll av att sökanden kan koppla släpfordonet från dragfordonet och parkera på ett för lastning och lossning säkert sätt.

10 § Körprovet ska omfatta säkerhetskontroll, särskild manövrering samt trafikbeteende vid körning i och utanför tätort. Den sökande ska köra mot ett angivet mål eller efter en angiven färdväg i sammanlagt minst 25 minuter. Den tid det tar att utföra särskild manövrering får inte räknas in i dessa 25 minuter. Körningen ska om möjligt utföras på gator och vägar med varierande ytskikt, vägbredd, sträckning och trafikintensitet. (*TSFS 2024:23*)

11 § Vid omprov efter tidigare underkänt körprov ska, om möjligt, särskilt de delar ingå som ledde till det tidigare underkännandet.

Säkerhetskontroll

12 § I säkerhetskontrollen ska ett slumpmässigt urval eller allt av följande ingå:

- belysning, körriktningsvisare, reflexer och signal,
- vindrutetorkare och spolare,
- backspeglar,
- styrning,
- bromsar,
- däck och fälg,
- vätskor (till exempel spolärvätska, kylärvätska och motorolja),
- varningssystem,
- rutor,
- kopplingsanordning, katastrofbromsvajer,
- elanslutning till släpfordon, och
- last (säkring, placering, mängd, registreringsbevis).

13 § Om brister upptäcks vid säkerhetskontrollen ska den sökande föreslå hur de kan åtgärdas.

14 § Om den sökande använder en checklista för säkerhetskontrollen, får den inte innehålla anvisningar för hur kontrollen ska genomföras.

15 § Förarprovaren ska kontrollera att sökanden vid behov

- ställer in säte och ratt för att få en korrekt körställning,
- justerar bilbälte, huvudstöd och backspeglar, och
- kontrollerar att dörrarna är stängda.

Särskild manövrering

15 a § I den del av provet som avser särskild manövrering ska kontrolleras att den sökande kan

1. backa med samtidig svängning, och
2. stanna säkert för lastning och lossning.

(TSFS 2024:23)

Prövning av trafikbeteende

16 § Sökandens förmåga att manövrera fordonskombinationen under körning ska kontrolleras. Kontrollen ska avse sökandens förmåga att använda rätt växlings- och bromsteknik och att använda reglage- och manöverorgan utan att uppmärksamheten avleds. Därutöver ska kontrollen avse sökandens förmåga att bedöma vilket utrymme fordonskombinationen behöver. (TSFS 2024:23)

17 § Bedömningen ska särskilt avse sökandens

1. förmåga att förutse risker och anpassa körningen därefter,
2. uppmärksamhet på annan trafik, speciellt med hänsyn till det utrymme fordonskombinationen behöver vid sväng i väg- eller gatukorsning och vid sidoförflyttning samt på den information som lämnas genom vägmärken, trafiksignaler, vägmarkeringar, tecken av polisman och andra anvisningar,
3. förmåga att anpassa hastighet och avstånd till andra fordon med hänsyn till sikt, vägens beskaffenhet och övriga trafikförhållanden,
4. förmåga att använda en körteknik som medför låg bränsleförbrukning, och
5. uppträdande vid
 - färd i vägkorsning,
 - färd i cirkulationsplats,
 - färd i vägtunnlar,
 - val av körfält och placering av fordonskombinationen på vägen,
 - infart på och avfart från motorväg, motortrafikled eller liknande,
 - möte och omkörning,
 - passerande av järnvägs- och spårvägs-korsning, övergångsställe och cykelöverfart, oskyddade trafikanter, parkerade eller stillastående fordon, vägarbete och andra hinder,
 - vändning och parkering,
 - risksituationer, och

– i- och urstigning.

Kunskapsprov för den som inte har körkort med behörighet B

18 § Den sökande ska ha de kunskaper och insikter som krävs för att förstå hur man kör i trafik på en för miljön och trafiksäkerheten acceptabel nivå. Kunskaperna och insikterna ska omfatta reglerna för förare och fordon, vad som gäller i olika trafikmiljöer och trafiksituationer, samspelet med andra trafikanter och personliga förutsättningar.

Manövrering, fordon och miljö

19 § Kunskapsprovet innehåller i fråga om manövrering, fordon och miljö frågor om

1. särskilda bestämmelser:
 - handlingar som ska medföras under färd, och
 - säkerhetsfaktorer som rör fordonet och passagerarna,
2. säkerhetsfaktorer som har samband med fordonets last,
3. miljöaspekter på fordonets användning, till exempel:
 - måttlig bränsleförbrukning,
 - begränsning av avgasutsläpp,
 - buller,
 - lämplig användning av ljudsignal,
4. egenskaper och utrustning som har betydelse för trafiksäkerheten:
 - de vanligaste felen, särskilt på styr-, upphängnings- och bromssystem, däck, belysning, körriktningsvisare, reflexanordningar, backspeglar, vindruta och vindrutetorkare, avgassystem, bilbälten och signal, och
 - fordonets säkerhetsutrustning och säkerhetsutrustning för barn, samt
5. andra vägtrafikanter:
 - risker som är förknippade med att köra vissa fordonstyper, till exempel begränsade siktmöjligheter för förarna.

Körning i olika trafikmiljöer

20 § Kunskapsprovet innehåller i fråga om körning i olika trafikmiljöer frågor om

1. vägtrafikbestämmelserna:
 - väjningsplikt, hastighetsbegränsningar, vägmärken, vägmärkeringar och signaler,
2. vägen:
 - principerna för hur och varför man håller ett säkert avstånd mellan fordon, och
 - bromssträckor och väghållning vid olika väder- och vägförhållanden,
3. andra vägtrafikanter:
 - de mest utsatta kategorierna av trafikanter, till exempel barn, gående, cyklisterna och personer med funktionshinder, och
4. särskilda bestämmelser:

– regler för hur föraren ska handla vid en trafikolycka och vilka åtgärder man kan vidta.

Resande med bil i speciella sammanhang

21 § Kunskapsprovet innehåller i fråga om resande med bil i speciella sammanhang frågor om

1. föraren:
 - reaktionstid och förmåga att fatta beslut,
 - hur alkohol, andra droger, mediciner, sjukdom, psykiskt tillstånd, stress och trötthet påverkar människan, och
 - hastighetens inverkan på riskerna, samt
2. vägen:
 - riskfaktorer förknippade med körning vid olika vägförhållanden och särskilt hur riskerna kan ändras till följd av vädret och tiden på dygnet,
 - olika vägtypers egenskaper och de krav som gäller vid körning på olika vägtyper, och
 - säker körning i vägtunnlar.

Personliga förutsättningar och målsättningar i livet

22 § Kunskapsprovet innehåller i fråga om personliga förutsättningar och målsättningar i livet frågor om

1. föraren:
 - betydelsen av uppmärksamhet och samspel med samt attityder till andra vägtrafikanter,
 - uppfattnings- och omdömesförmåga, och
 - gruppsyck och impulsiva handlingar, samt
2. andra vägtrafikanter:
 - riskfaktorer som är förknippade med såväl egen som andra trafikanters bristande erfarenhet och uppmärksamhet.

Körprov för den som inte har körkort med behörighet B

Krav på fordon

23 § Körprovet ska genomföras med en lämplig personbil eller lätt lastbil med en tjänstevikt av lägst 1 000 kg och en totalvikt av högst 3 500 kg samt ett släpfordon med en totalvikt över 750 kg. Bilen ska ha godkända bilbälten av trepunktstyp i framsätena. Sökanden ska själv tillhandahålla en sådan fordonskombination.

24 § Bilen ska kunna köras med en hastighet av minst 100 km/tim och vara utrustad med

- dubbelkommando för färdbromsen,
- extra invändig backspegel för passagerare i framsätet, och
- huvudstöd för framsätena.

25 § Släpfordonet ska vara lastat till minst halva maximilasten.

Släpfordonets lastutrymme ska ha formen av en sluten lådkonstruktion som är minst lika hög och bred som dragfordonet. Den kan dock tillåtas vara något smalare än dragfordonet, om sikten bakåt bara är möjlig när dragfordonets sidobackspeglar används.

Lasten ska vara förankringsbar och av styckeogdskaraktär.

26 § Fordonskombinationen ska ha en sammanlagd totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 4 250 kg.

27 § Samma fordon ska användas under hela provet.

Genomförande av körprov

28 § Den sökande ska kunna kontrollera att vissa för trafiksäkerheten viktiga funktioner i fordonen motsvarar fastställda krav och fungerar tillfredsställande.

Den sökande ska kunna uppvisa den rutinnässiga färdighet i manövrering som krävs för att köra fordonen på ett trafiksäkert och miljövänligt sätt. Den sökande ska kunna uppfatta och hantera risker som uppstår under körningen. Han eller hon ska även visa gott omdöme i samspelet med andra trafikanter och i olika trafiksituationer.

29 § Körprovet ska omfatta säkerhetskontroll, särskild manövrering samt trafikbeteende vid körning i och utanför tätort. Den sökande ska först köra med enbart dragfordonet i sammanlagt minst 25 minuter (del 1). Därefter ska den sökande köra med släpfordon i sammanlagt minst 25 minuter (del 2). Den tid det tar att utföra särskild manövrering får inte räknas in i dessa 25 minuter under vare sig del 1 eller del 2. Den sökande ska köra mot ett angivet mål eller efter en angiven färdväg. Körningen ska om möjligt utföras på gator och vägar med varierande ytskikt, vägbredd, sträckning och trafikintensitet. (TSFS 2024:23)

30 § Vid omprov efter tidigare underkänt körprov ska, om möjligt, särskilt de delar ingå som ledde till det tidigare underkännandet.

Säkerhetskontroll för del 1 behöver inte genomföras om sådan kontroll redan godkänts vid tidigare prov.

Säkerhetskontroll, körprov del 1

31 § Körprovet ska inledas med en säkerhetskontroll. I denna ska ett slumpmässigt urval av följande ingå:

- belysning, körriktningvisare, reflexer och signal,
- vindrutetorkare och spolare,
- styrning,
- bromsar,
- däck och fälg,
- vätskor (till exempel spolärvätska, kylärvätska och motorolja), och
- varningssystem.

32 § Om brister upptäcks vid säkerhetskontrollen ska den sökande föreslå hur de kan åtgärdas.

33 § Om den sökande använder en checklista för säkerhetskontrollen, får den inte innehålla anvisningar för hur kontrollen ska genomföras.

Säkerhetskontroll, körprov del 2

34 § När säkerhetskontrollen för del 2 inleds ska förarprovaren kontrollera att sökanden kan koppla släpfordonet till dragfordonet. Körprovet ska avslutas med kontroll av att sökanden kan koppla släpfordonet från dragfordonet och parkera på ett för lastning och lossning säkert sätt.

35 § I säkerhetskontrollen ska ett slumpmässigt urval eller allt av följande ingå:

- belysning, körriktningvisare, reflexer och signal,
- vindrutetorkare och spolare,
- backspeglar,
- styrning,
- bromsar,
- däck och fälg,
- vätskor (till exempel spolarvätska, kylarvätska och motorolja),
- varningssystem,
- rutor,
- kopplingsanordning, katastrofbromsvajer,
- elanslutning till släpfordon, och
- last (säkring, placering, mängd, registreringsbevis).

36 § Om det behövs för bedömningen av säkerhetskontrollen ska förarprovaren i samband med den ställa frågor om vad som kontrolleras och varför. (TSFS 2024:23)

37 § Om den sökande använder en checklista för säkerhetskontrollen, får den inte innehålla anvisningar för hur kontrollen ska genomföras.

38 § Förarprovaren ska kontrollera att sökanden vid behov

- ställer in säte och ratt för att få en korrekt körställning,
- justerar bilbälte, huvudstöd och backspeglar, och
- kontrollerar att dörrarna är stängda.

Körprov del 1

39 § Den särskilda manövreringen för del 1 ska omfatta minst två av följande moment, varav minst ett ska gälla backning:

- backning med sväng, där rak backning ingår före eller efter svängen,
- vändning,
- parkering, och
- effektiv bromsning.

Manövreringen kan dessutom omfatta följande moment

- start i med- och motlut, och
- användande av reglage.

(TSFS 2024:23)

Särskild manövrering, körprov del 2

39 a § I den särskilda manövreringen för del 2 ska kontrolleras att den sökande kan

1. backa med samtidig svängning, och
2. stanna säkert för lastning och lossning.

(TSFS 2024:23)

Prövning av trafikbeteende, körprov del 2

Körprov del 2

40 § Sökandens förmåga att manövrera fordonskombinationen under körning ska kontrolleras. Kontrollen ska avse sökandens förmåga att använda rätt växlings- och bromsteknik och att använda reglage- och manöverorgan utan att uppmärksamheten avleds. Därutöver ska kontrollen avse sökandens förmåga att bedöma vilket utrymme fordonskombinationen behöver. (TSFS 2024:23)

Prövning av trafikbeteende, körprov del 1 och 2

41 § Bedömningen ska särskilt avse sökandens

1. förmåga att förutse risker och anpassa körningen därefter,
2. uppmärksamhet på annan trafik, speciellt med hänsyn till det utrymme fordonskombinationen behöver vid sväng i väg- eller gatukorsning och vid sidoförflyttning samt på den information som lämnas genom vägmärken, trafiksignaler, vägmärkingar, tecken av polisman och andra anvisningar,
3. förmåga att anpassa hastighet och avstånd till andra fordon med hänsyn till sikt, vägens beskaffenhet och övriga trafikförhållanden,
4. förmåga att använda en körteknik som medför låg bränsleförbrukning, och
5. uppträdande vid
 - färd i vägkorsning,
 - färd i cirkulationsplats,
 - färd i vägtunnlar,
 - val av körfält och placering av fordonet eller fordonskombinationen på vägen,
 - infart på och avfart från motorväg, motortrafikled eller liknande,
 - möte och omkörning,
 - passerande av järnvägs- och spårvägskorsning, övergångsställe och cykelöverfart, oskyddade trafikanter, parkerade eller stillastående fordon, vägarbete och andra hinder,
 - vändning och parkering,
 - risksituationer, och
 - i- och urstigning.

Undantag

42 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

TSFS 2012:44

Denna författning träder i kraft den 19 januari 2013.

TSFS 2013:58

Denna författning träder i kraft den 1 oktober 2013.

TSFS 2020:31

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2020.

TSFS 2024:23

Denna författning träder i kraft den 1 november 2024.